

Folketingets Kommunaludvalg

Sagsnr.
2013-05189

Doknr.
74637

Dato
18-03-2013

Folketingets Kommunaludvalg har d. 8. februar 2013 stillet følgende spørgsmål nr. 10 (L 132) til økonomi- og indenrigsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Dennis Flydtkjær (DF).

Spørgsmål nr. 10:

”Mener ministeren ikke, at det er et problem med e-valg, at vælgerne generelt bliver tvunget til at skulle have tillid til dem, der har inspiceret systemerne, da man bliver nødt til at stole på udsagn om kildekode og sikkerhed, som man som almindelig vælger ikke har nogen som helst mulighed for at verificere?”

Svar:

I afsnit 2.3. i Økonomi- og Indenrigsministeriets høringsnotat (L 132 – bilag 1) om konsekvenserne for den folkelige kontrol med valghandlingen står anført følgende:

”Vedrørende IT-Politisk Forenings og et par af de private borgeres bekymring for, at en digitalisering af valghandlingen indebærer, at det bliver nødvendigt at have tillid til systemer og eksperter for at forstå den danske valghandling og acceptere dens resultat på bekostning af den folkelige kontrol med valghandlingen, skal ministeriet bemærke, at der findes forskellige både tekniske og proceduremæssige muligheder for at sikre, at den folkelige kontrol inden for rammerne af en digital valghandling bevares i et omfang, der ikke gør denne illusorisk. Det er bl.a. én af grundene til, at der vil blive stillet krav til et kommende digitalt valgssystem om, at det skal producere et papirprint af stemmen, som dels kan aflæses af vælgeren, dels kan anvendes til en manuel kontroloptælling, som de tilstedeværende vælgere vil kunne følge med i på nøjagtig samme måde, som de kan i optællingen af papirstemmesedlerne i dag. Endvidere tiltænkes valgstyrere og tilforordnede vælgere fortsat en central rolle også ved afholdelsen af digitale valg. Der vil derfor blive stillet krav om, at systemet så vidt muligt udformes, så det kan forstås og håndteres af valgstyrere og tilforordnede vælgere uden andre særlige forudsætninger end evt. gennemførelsen af et kort træningsforløb.

Desuagtet er ministeriet enig i, at det er en følge af en digitalisering af stemmeafgivningen og/eller stemmeoptællingen, at den folkelige kontrol med valghandlingen ikke kan opretholdes i samme udstrækning som hidtil. Det er imidlertid efter ministeriets opfattelse en nødvendig konsekvens, man må være indstillet på at drage for at få nogle af de fordele, som man ønsker at opnå ved at digitalisere valghandlingen. Ministeriet har i den forbindelse noteret sig, at også IT-Politisk Forening erkender, at samfundet generelt bliver mere kompliceret, og at kravene om tillid til eksperter og systemer generelt er stigende i samfundet, om end foreningen mener, at valgområdet bør holdes uden for denne udvikling.”

Hertil skal jeg endvidere bemærke, at tilliden til valghandlingen i dag i høj grad er baseret på en tillid til valgmyndighederne, herunder til det administrative personale i kommunerne, der tilrettelægger valghandlingen og brevstemmeafgivningen, valgbestyrelsen, valgstyrere og tilforordnede vælgere. En lang række af de procedurer, som er nødvendige for at planlægge, afholde og opgøre et valg, er ikke synlige, kendte

eller nødvendigvis forståelige for den almindelige vælger. For eksempel er beregningen af valgresultatet ret kompliceret, og er gennem snart mange år i øvrigt blevet foretaget af et computersystem af samme grund. Det kan være svært for en vælger at forstå, hvorfor det ikke altid er den kandidat, der får flest personlige stemmer, som er blevet valgt. Det rokker imidlertid ikke ved vælgerens grundlæggende tillid til, at de, der er ansvarlige for at beregne og offentliggøre resultatet, gør det rigtigt og ikke har noget at skjule, samt at computersystemet, der beregner valgresultatet, regner rigtigt, bl.a. fordi systemet er grundigt testet inden brug og der er indlagt forskellige kontroller, der skal afsløre, om noget i beregningerne afviger i forhold til det forventede.

Tilliden til valghandlingen er i høj grad noget, vi tager for givet, fordi der ikke i mange år har været alvorlige problemer med valghandlingen, og fordi der i mange år ikke har været påvist større forsøg på snyd. Det er meget vigtigt for mig, at det bliver ved med at være på den måde. Derfor er ministeriet meget optaget af, hvordan man både kan forebygge forsøg på snyd med og fejl ved systemet, samtidig med, at processen og systemet gøres så gennemskelige for vælgerne som muligt.

Gennemskelighed ved valghandlingen er en af grundene til, at der i lovforslaget stilles krav om et papirspor ved e-valg. Dermed vil vælgeren dels kunne verificere sin stemme, dels vil der være mulighed for at foretage en hel eller delvis manuel optælling, hvis man skulle få behov for det eller ønske det. Det er også grunden til, at stemmen ikke skal lagres i den maskine, som står i stemmerummet. Stemmemaskinen fungerer alene som en slags digital blyant. Stemmen vil fortsat være af papir, med den forskel, at fordi den er afmærket af en maskine, kan den også læses digitalt, når den lægges i stemmekassen, og dermed kan stemmerne blive talt hurtigere og mere nøjagtigt op. I det hele taget lægges der op til, at den digitalt understøttede valghandling bliver så genkendelig for vælgeren som mulig, og at de maskiner, der bruges i processen, kan opsættes, initialiseres, og lukkes ned igen af valgstyrere og tilfornedede vælgere.

Når der laves forsøg med digitale valg, skal samtlige papirspor tælles manuelt. Ikke fordi ministeriet og kommunerne ikke stoler på, at maskinerne tæller og regner rigtigt, men for at bevise, at det gør de, så vælgerne kan bevare tilliden til valghandlingen. Er der alligevel sket en fejl, og kan man ikke finde årsagen til fejlen og rette den, vil dette indgå i evalueringen af forsøget. Under alle omstændigheder er det resultatet af den manuelle optælling, der er den gyldige.

Med venlig hilsen
Margrethe Vestager